خبر

نهادهای حاکمیتی از ابتذال موسیقی جلوگیری کنند

محمد معتمدی، خواننده آلبوم موسیقی «تهران عاشق» با اشاره به این‌که با ابتذال شعر، ترانه و موسیقی فرهنگ جامعه متزلزل خواهد شد، گفت: رسانه‌ها و نهادهای حاکمیتی باید شنیدن و تشخیص آثار مناسب را به مردم آموزش دهند.

او درباره وضعیت ترانه‌سرایی در سال‌های اخیر اظهار کرد: طیف و نسلی پرورش یافته وارد ترانه‌سرایی شدند که امیدواری را بیشتر کرده اما نگرانی‌هایی که درباره ترانه و شعر حتی می‌توانیم داشته باشیم از جنس فرهنگ است. وی گفت: زمانی که ترانه و شعر ما به ورطه ابتذال برسد دقیقا همان زمان فرهنگ ما دچار مشکل شده و نباید شیرازه فرهنگی و اعتقادی جامعه متزلزل شود. به گفته معتمدی، بدون آگاهی نمی‌توان فرهنگ غنی داشت و مهم‌ترین وظیفه حاکمیت، آموزش است و هر زمان فرهنگ دچار تزلزل می‌شود، ردپای اشتباه یا کم‌کاری در آموزش دیده می‌شود. کتاب تهران عاشق، مجموعه ترانه‌های سجاد عزیزی آرام ۳۱ شهریور با حضور جمعی از هنرمندان در کاخ ملت مجموعه فرهنگی سعدآباد رونمایی شد. این مجموعه مشتمل بر ۶۰ ترانه شامل آثار آلبوم‌های تهران عاشق با صدای محمد معتمدی، «پاییز بعد از تو» با صدای حمید غلامعلی و گزیده‌ای از ترانه‌های اجراشده توسط خوانندگانی همچون مهدی یغمایی، امیرعباس گلاب، کاوه آفاق، محمدرضا عیوضی است که توسط انتشارات فصل سپید زمستان منتشر شده است./ایرنا

نگاهی به پرکارترین آهنگسازان دفاع مقدس

حماسه نُت‌ها

علی رحیمی
گروه فرهنگ و هنر

موسیقی از دیرباز نقش پررنگی را در زمان‌های بحرانی به‌ویژه انقلاب، درگیرهای نظامی و جنگ ایفا می‌کرد. این مهم در کشور ما نیز پس از انقلاب به خوبی قابل درک و بررسی است. از حضور گروه‌های سرود و اشعار انقلابی و حماسی سال‌های ۵۷ و ۵۸ گرفته تا آغاز جنگ تحمیلی و بهره‌گیری از توان آن در مسیر تهییج مبارزان و تقویت روحیه آنها برای حضور در جبهه جنگ، روحیه‌دادن به مردم در معرض حملات دشمن و همدردی و تسلیت به خانواده‌های درگذشتگان نشان از اهمیتی داشت که موسیقی می‌توانست در حمایت از تحولات بنیادین کشور ایفاکند.

هنرمندان انقلابی که خود را متعهد به مردم می‌دیدند با مهم‌ترین سلاح خود ـ موسیقی ـ حضور چشمگیری در جبهه فرهنگی ایفا کردند. فیلم‌های سینمایی نیز به‌عنوان یکی از مهم‌ترین و موثرترین رسانه‌ها در آگاه‌سازی عمومی از این قاعده مستثنا نبودند و موسیقی که تا آن زمان چون نوزادی نوپا در اندیشه رشد و شکوفایی بود، به یکباره کانون توجه خیل کثیری از فیلمسازانی قرارگرفت که برخلاف گذشته، اصرار به استفاده از موسیقی مستقل برای فیلم داشتند. ماحصل چنین توجهی معرفی چهره‌های موثری در حوزه موسیقی فیلم شد که تا سال‌ها و تا امروز، جدی‌ترین موزیسین‌های ایرانی هستند. آثاری که برخی از آنها امروز تبدیل به سندی ارزشمند در جریان‌شناسی جنگ تحمیلی شده‌اند و بسیاری از آنها آنچنان در ذهن ما ثبت شده که با شنیدن یا مواجهه با کلیدواژه‌ای چون «دفاع‌مقدس» و «جنگ» به یاد این آثار می‌افتند. هفته دفاع‌مقدس فرصت نابی است تا گذری کوتاه به فعالیت تعدادی از پرکارترین آهنگسازان سینمای دفاع‌مقدس داشته باشیم.

محمدرضا علیقلی، پرکارترین آهنگساز

بی‌شک خاص‌ترین و قابل‌تامل‌ترین جمله‌ای که می‌توان در ارتباط با محمدرضا علیقلی به زبان آورد همانی است که جمله ابراهیم حاتمی‌کیا در زمان انتشار «با نوای کاروان» در پشت جلد آلبوم در خصوص او نوشته بود: «آقای علیقلی آشناترین و محرم‌ترین موزیسین فیلم‌های جنگی این کشور است.»

علیقلی با ساخت بیش از ۲۰۰ موسیقی فیلم یکی از پرکارترین سازندگان موسیقی است و نکته مهم آن‌که در این کارنامه پربار ۳۲ موسیقی فیلم‌های دفاع‌مقدسی باید گنجاند.

او اولین بار موسیقی اولین تجربه فیلمسازی رسول صدرعاملی «رهایی» را در سال ۶۱ پذیرفت. این فیلم گرچه با استقبال خوبی از سوی مردم همراه نشد اما برای علیقلی شروعی بود برای یک تجربه جدید آن هم در ژانری ناشناخته به نام دفاع‌مقدس، که برای مردم ایران کاملا ویژگی‌های متفاوتی نسبت به سایر جنگ‌های جهان داشت.

علیقلی که او را با بغه رنگ‌های گوناگون موسیقی امروز ایران می‌دانند پس از رهایی در فیلم‌های موفق دیگری همچون «پرواز در شب» به کارگردانی رسول ملاقلی‌پور، «افق» به کارگردانی رسول ملاقلی‌پور، «مجنون» به کارگردانی رسول ملاقلی‌پور، «عملیات کرکوک» به کارگردانی جمال شورجه، «بر بال فرشتگان» به کارگردانی جواد شمقدری، «خسوف» به کارگردانی رسول ملاقلی‌پور، «خط آتش» به کارگردانی فرید سجادی حسینی، «دایره سرخ» به کارگردانی جمال شورجه، «یاس‌های وحشی» به کارگردانی محسن محسنی‌نسب، «روبان قرمز» ساخته ابراهیم حاتمی‌کیا، «موج مرده» به کارگردانی ابراهیم حاتمی‌کیا و ... حضور پررنگی داشته باشد که ماحصل آنها نامزدی در هفت جشنواره فیلم فجر با فیلم‌های دفاع مقدسی بود که خود یک رکورد محسوب می‌شود. یکی از اصلی‌ترین دلایل این حضور جدی را بسیاری در همه‌فن حریف بودن علیقلی می‌دانند.

چون او هیچ‌وقت خود را محدود به یک فضای ساختاری یا محتوایی نکرد و همان‌قدر که در آهنگسازی فیلم کودک‌ونوجوان درخشان است، در موسیقی فیلم‌های اجتماعی، عرفانی و دفاع‌مقدس تواناست. او یک هنرمند مولف است که شناسنامه‌اش برای مخاطب شناخته شده و قابل احترام است.

او سال ۱۳۶۵ با فیلم تحسین‌شده پرواز در شب رسول ملاقلی‌پور بهترین فیلم پنجمین جشنواره فجر و یکی از جذاب‌ترین فیلم‌های دفاع‌مقدس برای اولین بار نامزد جشنواره شد. پس از آن در فیلم‌های بر بال فرشتگان، حماسه مجنون، متولد ماه مهر، به نام پدر و روزهای زندگی زیر ذره‌بین داوران جشنواره قرار گرفت. با این همه شاید یکی از ماندگارترین آثار دفاع‌مقدسی او را «روبان قرمز» ابراهیم حاتمی‌کیا دانست. فیلمی که به‌خوبی در اذهان عمومی جای گرفت و جوایز زیادی را نیز چه در داخل و چه خارج از کشور به ارمغان آورد.

مجید انتظامی، معروف‌ترین آهنگساز دفاع‌مقدس

دومین هنرمند شناخته‌شده موسیقی دفاع‌مقدس مجید انتظامی است که گرچه همانند علیقلی در زمینه موسیقی فیلم دفاع‌مقدس پرکار نبوده اما از معروفیت بیشتری نسبت به او برخوردار است. یکی از اصلی‌ترین دلایل آن حضور در موسیقی فیلم‌های مشهور و صاحب‌نام دفاع‌مقدسی است.

«عقاب‌ها» پرفروش‌ترین و پرمخاطب‌ترین فیلم تاریخ سینما و از نخستین و جدی‌ترین فیلم‌ها در حوزه جنگ ایران و عراق اولین فیلم دفاع‌مقدسی است که مجید انتظامی موسیقی آن را ساخت. از شاخصه‌های مهم فیلم عقاب‌ها، بهره‌گیری درست و به‌موقع از عنصر موسیقی است به‌طوری‌که مخاطب از همان تیتراژ آغازین فیلم، درگیر آن شده و در انتظار تماشای لحظات حماسی و ایثار خلبانان و رزمندگان است. پس از این فیلم تاریخ ساخت موسیقی فیلم برای مجید انتظامی با دفاع‌مقدس گره می‌خورد و او تلاش می‌کند در بسیاری از فیلم‌های نامدار این ژانر حضور ملموس داشته باشد. خودش درباره انگیزه‌ها و دغدغه‌های خود برای ساخت آثار موسیقایی با مضامین دفاع‌مقدس گفته است: بیشتر کارهایی که من در عرصه موسیقی فیلم انجام داده‌ام در رابطه با دفاع‌مقدس است. اینها آثاری است که من با باورم آنها را ساختم چراکه همواره احساس می‌کردم برای آدم‌هایی که جان‌شان را برای دفاع از میهن‌شان می‌دهند باید دینم را ادا کنم. دینی که من با موسیقی آن را ادا کردم. حضور در ۲۲ اثر سینمای دفاع‌مقدس همچون آشیانه مهر ۶۳، پلاک ۶۴، گذرگاه ۶۵، هراس ۶۶، کانی‌مانگا ۶۶، آخرین پرواز ۶۸، چشم شیشه‌ای ۶۹، آتش پنهان ۶۹، یک شب یک غریبه ۷۱، راه افتخار ۷۳، جایی برای زندگی ۸۳ و ... او را در رتبه دوم جدول پرکارترین هنرمندان موسیقی فیلم قرار داده است. ضمن آن‌که سمفونی‌های ایثار، انقلاب اسلامی، مقاومت، خرمشهر، این فصل را با من بخوان، صلح و ... هم از جمله دیگر آثاری بوده که مجید انتظامی به‌عنوان یکی از فعال‌ترین آهنگسازان سینمای مقاومت در میان عموم شناسانده است.

در میان آثار مجید انتظامی بی‌شک، موسیقی متن فراموش‌نشدنی فیلم سینمایی «از کرخه تا راین» تمایز خاصی دارد. این فیلم که دومین تجربه همکاری مجید انتظامی با حاتمی‌کیا پس از وصل نیکان بود، سال ۱۳۷۱ تولید و از همان زمان تاکنون به‌عنوان یکی معتبرترین و مهم‌ترین آثار سینمای کشورمان در بین مخاطبان معرفی شده؛ اثری که موسیقی آن نیز اکنون شمایلی از جهانی‌ترین و موجه‌ترین موسیقی فیلم‌های سینمای کشورمان به حساب می‌آید و همچنان مورد وثوق مخاطبان سینما و موسیقی است. در کنار این اثر «بوی پیراهن یوسف» نیز جزو نخستین آثاری است که موسیقی آن به‌طور مستقل مورد استقبال مردم قرار گرفت. با وجود این استقبال عمومی، انتظامی بهترین اثر هنری‌اش را موسیقی فیلم «دوئل» می‌داند. فیلمی که احمدرضا درویش در سال ۸۲ ساخت و بهترین اثر جشنواره فیلم فجر لقب گرفت. انتظامی دلیل اصلی این انتخاب را چنین عنوان می‌کند: «بهترین موسیقی فیلم من موسیقی فیلم دوئل است که معتقدم به این زودی‌ها دیگر اتفاق نمی‌افتد، هرچند موسیقی فیلم از کرخه تا راین دارای تم است اما دیگران می‌توانند همانند آن را خلق کنند ولی موسیقی فیلم دوئل متفاوت با دیگر آثار است، به دلیل این‌که با همراهی گروه ارکستر و پژوهش انجام گرفته و توانسته است با استفاده از سازهای جنوبی که استفاده از آن در ارکستر مشکل است، بهترین کار را در سطح بین‌الملل ارائه دهد.»

بابک بیات، مردی شبیه باران

سومین هنرمند نامداری که می‌توان در جرگه آهنگسازان پرکار فیلم دفاع‌مقدس از او نام برد، زنده‌یاد بابک بیات است.

بابک بیات که به‌واسطه گستره وسیع آشنایی با سازها به خصوص پیانو و در کنار آن اشراف بر فضای موسیقی الکترونیک، رزومه‌ای متفاوت با دیگر موزیسین‌های کشور داشت، برای حدود صد فیلم سینمایی، آهنگسازی کرد که ۱۳ فیلم از آنها (آتش در خرمن، جنگ نفتکش‌ها، چون ابر در بهاران، دیدار، سرزمین خورشید، عروسی خوبان، مردی شبیه باران، معصوم، ویزا، موتو) در حوزه دفاع‌مقدس بود. نکته قابل‌تامل در آثار بیات این بود که به عقیده بسیاری از صاحب‌نظران این بود که آثارش را جلوتر و حرفه‌ای‌تر از خود فیلم‌ها بود می‌دانستند. موسیقی او علاوه بر استحکام، ترکیب‌بندی و حجم، همواره توانست به لایه‌های عمیق احساس و عواطف مخاطب ایرانی چنگ بزند. از نکات دیگر کارنامه بیات، نامزدی در ۹ جشنواره فیلم فجر و انتخاب دو اثر موسیقایی او برای فیلم‌های سرزمین خورشید و مردی شبیه باران در سال ۷۵ و در ژانر دفاع‌مقدس بود. موسیقی مردی شبیه باران در تم غربت و اسارت نوشته شده بود و یکی از بهترین استفاده‌ها از گروه کرد در موسیقی فیلم به حساب می‌آید.

پرکارترین آهنگسازان فیلم ایران

در کنار این سه هنرمند شهیر که بی‌شک نام‌شان با دفاع‌مقدس گره کوری خورده است، بزرگان دیگری نیز قرار دارند که در یکی از حماسی‌ترین برهه‌های تاریخ ایران تلاش کردند تا با بهره‌گیری از زبان جهانی موسیقی، دفاع‌مقدس را در جغرافیای زمین اشاعه دهند. کامبیز روشن‌روان، فریبرز لاچینی، حسین علیزاده، ناصر چشم‌آذر، حبیب خزایی‌فر، محمد میرزمانی، ستار اورکی، کریم گوگردچی، پیروز ارجمند، آریا عظیمی‌نژاد، حامد ثابت، سعید انصاری، پیمان یزدانیان، ارسلان کامکار و کارن همایون‌فر، امیر توسلی از جمله نام‌هایی هستند که نام‌شان با دفاع‌مقدس گره خورده است.

برش

نگاهی به جایگاه موسیقی متن فیلم‌ها در جشنواره فجر

نامزدی در ۲۶ دوره جشنواره و دریافت ۱۱ سیمرغ

جشنواره بین‌المللی فجر مهم‌ترین جولانگاه هنری کشور است که از ابتدای انقلاب تلاش دارد بهترین آثار هنری کشور را به مخاطب علاقه‌مند معرفی کند. براساس آمار، از ۴۱ دوره برگزاری جشنواره فجر در ۲۶ دوره هنرمندان در این ژانر نامزد دریافت سیمرغ شدند که فقط در ۱۱ دوره‌ای تندیس به موسیقی متن فیلم‌های دفاع مقدسی رسیده است.

اسماعیل تهرانی، نخستین آهنگسازی بود که در ژانر دفاع‌مقدس توانست با فیلم سینمایی «یازهرا» اثر جواد شمقدری برنده جشنواره فجر شود. فیلمی که تلاش داشت به بازگویی ازخودگذشتگی و ایثار ملت ایران در جبهه و پشت جبهه جنگ تحمیلی و تفاوت‌های این جنگ با جنگ‌های مشابه بپردازد. پس از او فرهاد فخرالدینی در اولین تجربه موسیقی فیلم دفاع مقدس، با فیلم پرستار شب به کارگردانی محمدعلی نجفی توانست دومین جایزه موسیقی متن را در ششمین دوره جشنواره فجر از آن خود کند. او که در پنجمین دوره این جشنواره با فیلم گزارش یک قتل برنده سیمرغ شده بود، پس از پرستار شب فقط موسیقی متن یک فیلم دیگر در ژانر دفاع‌مقدس «وعده» (به کارگردانی جمال شورجه ۱۳۸۲) را ساخت. موسیقی متن فیلم‌های مهاجر اثر کریم گوگردچی (در سال ۱۳۶۸)، سرزمین خورشید و مردی شبیه باران دو اثر بابک بیات (۱۳۷۵)، آژانس شیشه‌ای اثر مجید انتظامی (۱۳۷۶)، قارچ سمی اثر ناصر چشم‌آذر (۱۳۸۰)، دیوانه‌ای از قفس پرید اثر مجید انتظامی (۱۳۸۱)، خداحافظ رفیق اثر محمدرضا علیقلی (۱۳۸۲)، ملکه اثر حسین علیزاده (۱۳۹۰)، موقعیت مهدی و شماره ۱۰ دو اثر مسعود سخاوت (۱۴۰۰ و ۱۴۰۱) از دیگر آثاری بودند که در جشنواره‌های فجر در ژانر دفاع مقدس صاحب سیمرغ شدند.

نکته قابل تامل در دریافت سیمرغ بهترین متن آن‌که اکثر هنرمندان در آغازین سال‌های ورود به هر دهه جایزه دریافت کرده‌اند. همچنین براساس آمار، محمدرضا علیقلی با هفت دوره نامزدی در این خصوص سکاندار است. او برای فیلم‌های پرواز در شب رسول ملاقلی‌پور، بر بال فرشتگان جواد شمقدری، حماسه مجنون جمال شورجه، روبان قرمز ابراهیم حاتمی‌کیا، متولد ماه مهر احمدرضا درویش، به نام پدر ابراهیم حاتمی‌کیا و روزهای زندگی پرویز شیخ‌طادی نامزد بهترین موسیقی جشنواره فجر شد اما در هیچ‌یک نتوانست سیمرغ را به خانه ببرد. مجید انتظامی گرچه فقط با پنج فیلم در جشنواره نامزد شده است اما به‌واسطه دریافت دو سیمرغ بلورین و یک دیپلم افتخار در جایگاه اعتباری بالاتری قرار دارد. او برای فیلم‌های دیوانه‌ای از قفس پرید (۱۳۸۱) و آژانس شیشه‌ای (۱۳۷۶) برنده سیمرغ شد، برای فیلم از کرخه تا راین (۱۳۷۱) دیپلم افتخار کسب کرد و در دوئل (۱۳۸۲) و راه افتخار (۱۳۷۳) نامزد دریافت سیمرغ بود. مسعود سخاوت نیز با دریافت دو سیمرغ برای فیلم‌های موقعیت مهدی و شماره ۱۰ و نامزدی برای فیلم شیار ۱۴۳، علیرضا کهن دیری برای نامزدی در بهترین موسیقی متن برای فیلم‌های روز سوم، حیران و سیزده ۵۹، حامد محمدی ثابت برای فیلم تنگه ابوقریب و ستار اورکی برای فیلم ویلایی‌ها، از دیگر هنرمندانی هستند که آثارشان مورد توجه قرارگرفته بود.

صحنه

بازارگرمی با بلیت ۱۰ میلیون تومانی

فروش بلیت ۱۰ میلیونی کنسرت یک خواننده پاپ در خارج از کشور این روزها نقل فضای مجازی است؛ خبری که با آب و تاب درباره آن صحبت و تا حدی عجیب تلقی می‌شود. مجید رضوی (خواننده پاپ) قرار است ۲۱ مهرماه در دبی کنسرت برگزار کند. صندلی‌های ردیف اول تا چهارم این کنسرت ۱۰ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان قیمت‌گذاری شده و صندلی‌های ردیف‌های میانی سالن نیز حدود هفت میلیون تومان قیمت دارد؛ حتی سایت فروشنده بلیت برای کسانی که می‌خواهند با ریال بلیت تهیه کنند، قیمت نهایی را با توجه به نرخ روز دلار تعیین کرده است. البته اغلب درباره بلیت کنسرت ۱۰ میلیونی این خواننده ایرانی در دبی دو دیدگاه مختلف وجود دارد؛ گروه اول معتقدند بیش از نیمی از سالن کنسرت که تاکنون خالی بوده و احتمالا باقی صندلی‌ها هم توسط خود برنامه‌گذار قرمز شده است. اما نباید از هزینه‌های کنسرت هم غافل شد زیرا در تهران هم بلیت‌های کنسرت به سقف میلیون رسیده و ناصر زینلی که قرار است ۱۳ مهر اجرایی در هتل اسپیناس پالاس داشته باشد، سقف قیمت بلیت‌هایش را ۸۰۰ هزار تومان تعیین کرده است.

نوا

تولید قطعه عیدانه برای میلاد پیامبر

یکی از خوانندگان موسیقی پاپ کشورمان در تشریح تازه‌ترین فعالیت‌های موسیقایی خود از تولید و انتشار یک قطعه موسیقایی به مناسبت فرارسیدن سالروز میلاد حضرت محمد(ص) خبر داد. محسن توسلی از خوانندگان موسیقی پاپ کشورمان که عمده فعالیت‌های او در این عرصه متمرکز بر حوزه‌های حماسی و اجتماعی است با اشاره به فعالیت‌های تازه خود در عرصه موسیقی بیان کرد: طی روزهای اخیر مشغول تولید و ضبط یک تک‌آهنگ به مناسبت فرارسیدن سالروز میلاد حضرت محمد(ص) هستیم که در قالبی اثری دو زبانه فارسی و عربی با شعر مرتضی حیدری آل‌کثیر، تنظیم امید رهبران و ارکستر زهی پیام طونی پیش‌روی مخاطبان قرار می‌گیرد. وی درباره محتوای این اثر توضیح داد: تمام تلاش خود را انجام داده‌ایم تا آنچه از این تک‌آهنگ پیش‌روی مخاطبان قرار می‌گیرد، بخش کوچکی از معرفی کرامات پیامبر مهربانی باشد. این خواننده موسیقی افزود: براساس برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته، این تک‌آهنگ در روز میلاد حضرت محمد(ص) از شبکه‌های مختلف تلویزیونی در قالب نماآهنگ یا اجرای زنده پیش‌روی مخاطبان و مردم عزیز کشورمان قرار می‌گیرد.

نماآهنگ

پاییزی حلاج

با آغاز فصل پاییز نماآهنگ اختصاصی فیلم سینمایی «بی‌مادر» به کارگردانی مرتضی فاطمی رونمایی شد که اجرا و خوانندگی این اثر را رستاک حلاج برعهده دارد. رستاک حلاج بین طرفدارانش به‌عنوان خواننده پاییز شهرت یافته. حلاج در تعداد زیادی از آثارش از عناصر فصل پاییز استفاده کرده است. «پاییز سال بعد»، «پاییز امسال» و «نسکافه» ازجمله این آثار است. حالا در ابتدای فصل برگریزان، ترانه‌ای از او به احترام تمام مادران ایرانی رونمایی شده است. تنظیم این اثر برعهده سعید رضایی و شعر آن سروده پویان بوترابی است. این نماآهنگ به کارگردانی مرتضی صادقی، طراحی و ساخته شده است.

